

Masugnen släppte ut rök och tackjärnet rann ut i formar under intensivt ljus och stark hetta. Hermelin var ofta ute för att inspektera sina anläggningar och träffa sina anställda. Illustration Jan Westling.

Lapplandskungen var ett av de äronamn som gavs friherre Samuel Gustaf Hermelin.

TILL FRIHERRENS MINNE

Skulpturen du ser här är en så kallad herm, en stempelare som upptill slutar i ett människohuvud. Den är gjord år 1917 av bildhuggaren Gösta Almgrén. Initiativet kom från landshövdingen som ville hedra de insatser Samuel Gustaf Hermelin gjort för Norrbotten.

Utrikes studier

Hermelin levde under åren 1744-1820 och var under 20 års tid verksam i bergsnäringen. För att förkovra sig reste han till Nordamerika och studerade landets utveckling. Han imponerades av den begynnande industrialiseringen.

Kartläggning

Hemkommen ville han i tidens anda mana fram Sveriges rikedomar. För detta satsade han sin personliga förmögenhet. Under 15 år fick geografer, bergsmän och tecknare utföra ganska detaljrik kartläggning över Sverige och Finland.

Lapplandskungen

I Norrbotten lät han kartera malmfält och bryta gruvor. Han var framsynt och ansåg att här fanns enorma naturtillgångar som skulle kunna utvinnas. Hermelin köpte in flera järnbruk och lät bygga miltals nya vägar. Han startade 130 olika nyodlingar. För detta rekryterade han hantverkare och nybyggare. Han lär ha haft en idé om att stora arealer nyodlingar skulle förbättra klimatet.

Nedgång

Malmutvinning i Gällivare gruva var en av Hermelins investeringar som var före sin tid. Alltför långa avstånd gjorde att brytningen blev olönsam. Dessutom kom en konjunkturedgång och efter 1809 års krig var Hermelins tillgångar slut.

Äreminne

Som gammal man fick Hermelin se sitt livsverk splittrat och 1812 var han ruinerad. I Luleå hade han knappast någon förankring men han hade tidvis bostad i ett hus i Avan. Huset flyttades senare till Tullgatan i Luleå men är numera rivet. Hermelinsparken fick redan i slutet av 1800-talet sitt namn. Som ytterligare ett äreminne över denne man vilken satsat allt på Norrbotten restes denna skulptur.

In the spirit of the 18th century, Baron Samuel Gustaf Hermelin wanted to put the country's riches to good use. For this reason, he had extensive maps drawn up, concentrating particularly on the county of Norrbotten, where he opened a mining company, bought a foundry, had roads built and set up new farms. A recession, a war and ill-advised investments, however, ruined his life's work. In memory of his achievements, the park was named for him and the sculpture here was erected in 1917.

Produktion www.landskapsarkeologerna.se • 2008

LULEÅ KOMMUN

LULEÅ PARKER